

VENDIM
Nr. 182, datë 10.11.2017

MBI MIRATIMIN E “METODOLOGJISË SË LLOGARITJES SË TARIFAVE TË OPERATORIT TË SISTEMIT TË SHPËRNDARJES SË ENERGJISË ELEKTRIKE”

Në mbështetje të neneve 16; 19, germa “b”, nenit 21 të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”; VKM-së nr. 519, datë 13.7.2016, “Për miratimin e modelit të tregut të energjisë elektrike”, si dhe në zbatim të nenit 26 të “Rregullores për organizimin, funksionimin dhe procedurat e ERE-s”, miratuar me vendimin nr. 96, datë 17.6.2016, bordi i ERE-s, në mbledhjen e tij të datës 10.11.2017, mbasi shqyrtoi relacionin e përgatitur nga Drejtoria e Tarifave dhe Çmimeve, për miratimin e “Metodologjisë së llogaritjes së tarifave të Operatorit të Sistemit të Shpërndarjes të Energjisë Elektrike”,

konstatoi se:

- Me konsulencën e USAID-it u hartua drafti i metodologjisë së llogaritjes së tarifave të operatorit të sistemit të shpërndarjes së energjisë elektrike.

- Me vendimin nr. 156, datë 28.9.2017, bordi i ERE-s vendosi fillimin e procedurës për shqyrtimin dhe metodologjisë së llogaritjes së tarifave të operatorit të sistemit të shpërndarjes së energjisë elektrike.

- ERE, me shkresën nr. 650 prot., datë 4.10.2017, ka njoftuar të gjitha palët e interesuara, si: OSHEE sh.a.; MIE; Autoritetin e Konkurrencës; Avokatin e Popullit; Komisionin e Mbrojtjes së Konsumatorëve; Shoqatën e Mbrojtjes së Konsumatorit Shqiptar; Shoqatën e Konsumatorit Shqiptar; Dhomën e Tregtisë dhe Industrisë Tiranë; Konfederatën e Sindikatave të Shqipërisë; Bashkimin e Sindikatave të Pavarura të Shqipërisë dhe Konfindustria; AAES; AREA; FIAA; ACERC dhe Shoqatën e Prodhuesve të vegjël të Energjisë Elektrike) dhe u ka kërkuar atyre që brenda datës 12.10.2017 të shprehin komentet e tyre mbi draftin, tashmë të publikuar në faqen e internetit të ERE-s.

- Me shkresën nr. 100/48 prot., datë 2.10.2017, ERE, nëpërmjet botimit të njoftimit në shtypin e shkruar, ka ftuar të shprehin opinionet dhe komentet e tyre me shkrim gjithë personat, shoqatat dhe institucionet që mendohet se kanë interes për këtë vendimarrje brenda 15 ditëve nga dita e publikimit të njoftimit.

- Në përfundim të afatit nuk rezultoi asnjë koment mbi këtë metodologji.

Për gjithë sa më sipër, Bordi i ERE-s

VENDOSI:

1. Të miratojë “Metodologjinë e llogaritjes së tarifave të Operatorit të Sistemit të Shpërndarjes të energjisë elektrike” (bashkëlidhur).

2. Drejtoria e Tarifave dhe Çmimeve të njoftojë të interesuarit për vendimin e bordit të ERE-s.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Ky vendim botohet në Fletoren Zyrtare.

Ky vendim mund të ankimohet në Gjykatën Administrative Tiranë, brenda 30 ditëve kalendarike nga botimi në Fletoren Zyrtare.

KRYETARI
Petrit Ahmeti

METODOLOGJIA
E LLOGARITJES SË TARIFAVE TË OPERATORIT TË SISTEMIT TË SHPËRNDARJES SË
ENERGJISË ELEKTRIKE

Neni 1
Baza ligjore

Kjo metodologji hartohet në zbatim të neneve 7, 19, 20, 21, 22, 35, 45, 46, 68, 69, 70, 72, 75 dhe 76 të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, VKM-së nr. 244, datë 30.3.2016, “Për miratimin e kushteve për vendosjen e detyrimit të shërbimit publik, që do të zbatohen ndaj të licencuarve në sektorin e energjisë elektrike, të cilët ushtrojnë aktivitetin e prodhimit, transmetimit, shpërndarjes dhe furnizimit me energji elektrike”, VKM-së nr. 519, datë 13.7.2016, “Për miratimin e modelit të tregut të energjisë elektrike”, nenet 21 dhe 22 të “Rregullores për organizimin, funksionimin dhe procedurat e ERE-s”, miratuar me vendimin nr. 96, datë 17.6.2016, “Rregullores së procedurave të paraqitjes dhe miratimit të planit të investimeve nga operatorët e transmetimit dhe shpërndarjes së energjisë elektrike”, miratuar me vendimin e bordit të ERE-s nr. 135, datë 6.9.2017, si dhe akte të tjera nënligjore të miratuara nga ERE.

Neni 2
Qëllimi

Qëllimi i kësaj metodologjie është përcaktimi i parimeve, kushteve dhe procedurave të tarifave të përdorimit të rrjetit të shpërndarjes mbi bazën e parimeve të llogaritjes së këtyre tarifave, duke vlerësuar të dhënat e domosdoshme për një tarifë të drejtë.

Neni 3
Objektivi

Kjo metodologji ka për objektiv përcaktimin e tarifave të aksesit dhe përdorimit të sistemit të shpërndarjes në zbatim të ligjit 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”.

Neni 4
Përkufizime

Termat e përdorur në këtë metodologji kanë të njëjtin kuptim si ai i përshkruar në nenin 3 e në vazhdim të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, si dhe çdo akt tjetër nënligjor të miratuar nga ERE. Termat e tjerë të përdorur në këtë metodologji kanë kuptimin e mëposhtëm:

1. “Faktori i axhustimit vjetor”, një përqindje e barabartë me faktorin e inflacionit minus faktorin e përmirësimit të eficiencës.
2. “Tarifa mesatare e shpërndarjes”, e ardhura mesatare për kwh për një periudhë 12-mujore, e llogaritur si e ardhura totale nga pagesat që lidhen me kapacitetin, pagesat që lidhen me energjinë dhe pagesat mujore fikse, pjesëtuar me kwh total të livruara nga sistemi i shpërndarjes te klientët fundorë.
3. “Tarifa mesatare tavan e shpërndarjes”, niveli maksimal i lejueshëm i tarifës mesatare të shpërndarjes për një periudhë specifike 12-mujore.
4. “Tarifa bazë e shpërndarjes”, vlera e tarifave të shërbimit të shpërndarjes e përcaktuar në përputhje me kostot në vitin bazë.
5. “Viti bazë”, viti i parë i periudhës rregullatore.
6. “Viti i testimit”, një periudhë 12-mujore përpara periudhës rregullatore, e cila përdoret si bazë e përcaktimit të të ardhurave të kërkuara për vitin bazë për operatorin e sistemit të shpërndarjes.
7. “Tarifat e diferencuara”, tarifat për shërbimet e përdoruesve të rrjetit të shpërndarjes që përfshijnë pagesat që lidhen me pagesat mujore fikse dhe pagesat për kapacitet dhe energji për klientët sipas niveleve të tensionit.
8. Faktori i përmirësimit të eficiencës (faktori X), përqindja vjetore e reduktimit në koston e shërbimit të shpërndarjes që rezulton nga përmirësimet në eficiencën e operimit të rrjetit dhe përmirësimet në teknologji.

9. “Rregullimi ‘Cap’”, përdorimi i periudhave të rregullimit në të cilat të ardhurat apo çmimi maksimal i të licencuarit rregullohet gjatë këtyre periudhave rregullatore.

10. “Baza e rregulluar e aseteve (RAB)”, vlera e aseteve fikse siç përcaktohet në nenin 8 të kësaj metodologjie.

11. “Periudha rregullatore”, një periudhë disavjeçare në të cilën çmimet apo kërkesa për të ardhura lejohen të ndryshojnë me normë/nivele të caktuara.

12. “Sistemi i shpërndarjes”, sistemi i shpërndarjes është sistemi i linjave, strukturave mbështetëse, pajisjeve transformuese dhe kyçëse/shkyçëse, të përdorura për shpërndarjen e energjisë elektrike dhe lëvrimin e saj te klientët, pa përfshirë furnizimin.

13. “Klienti” është një klient shumice ose fundor i energjisë elektrike.

14. “Klientë fundorë” është një klient që blen energji elektrike vetëm për përdorim vetjak.

15. “Enti Rregullator i Energjisë” është autoriteti rregullator i sektorit të energjisë elektrike dhe gazit natyror, i cili funksionon në përputhje me ligjin nr. 43/2015 dhe ligjin nr. 102/2015, “Për sektorin e gazit natyror”.

16. “Humbjet në rrjet”, diferenca mes sasisë së energjisë elektrike të livruar në rrjetin e energjisë elektrike dhe sasisë së energjisë elektrike të tërhequr nga rrjeti i energjisë elektrike gjatë periudhës kohore respektive.

17. “Operatori i Sistemit të Shpërndarjes së Energjisë Elektrike ose (OSSH)” është personi juridik përgjegjës për operimin, mirëmbajtjen dhe zhvillimin e sistemit të shpërndarjes, për të siguruar aftësinë afatgjatë të sistemit për plotësimin e kërkesave të arsyeshme për shpërndarjen e energjisë, në harmoni me mjedisin dhe eficiencën.

18. “Përdoruesit e sistemit” janë personat fizikë ose juridikë, të cilët i furnizon ose furnizohen me energji elektrike nëpërmjet sistemit të transmetimit ose të shpërndarjes.

19. “Furnizuesi i Shërbimit Universal ose (FSHU)” është furnizuesi i ngarkuar me detyrimin e shërbimit universal të furnizimit, si detyrim i shërbimit publik, i cili furnizon vetëm klientët fundorë, brenda territorit të Republikës së Shqipërisë, me çmime të rregulluara, lehtësisht dhe qartësisht të krahasueshme, transparente dhe jodiskriminuese, sipas kushteve të përcaktuara nga ERE.

Neni 5

Rregullat e përgjithshme dhe parimet bazë

1. Kjo metodologji është hartuar në zbatim të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, si dhe të akteve të tjera ligjore që janë në fuqi në Republikën e Shqipërisë.

2. Mospërputhja me secilën pjesë të kësaj metodologjie mund të çojë në refuzim nga ana e ERE-s të aplikimit për tarifë të Operatorit të Sistemit të Shpërndarjes së energjisë elektrike.

3. Rregullimi i *Price Cap* aplikohet për të ardhurat mesatare të lejuara të shërbimit të shpërndarjes së energjisë elektrike. Rregullatori aprovon tarifën mesatare të shpërndarjes. Nëse tarifa mesatare tavan e shpërndarjes për çdo nivel tensioni e përcaktuar në bazë të të dhënave historike për një nga vitet në ciklin e vlerësimit të tarifave e tejkalon tavanin e tarifës mesatare të lejuar të shpërndarjes, të vendosur nga ERE-s për çdo nivel tensioni, OSSH-ja duhet të ulë tarifën mesatare të shpërndarjes në vitin vijues për atë nivel tensioni, në mënyrë që klientët dhe përdoruesit e sistemit të shpërndarjes në një nivel të caktuar tensioni të marrin një rimbursim të shumës së të ardhurave të tepërta të mbledhura (shuma e mbishlyerjes).

4. Gjithë burimet e të ardhurave të OSSH-së të përcaktuara në këtë metodologji tarifash paguhen nga përdoruesit e sistemit të shpërndarjes.

5. Tarifa e shpërndarjes duhet të:

a) Shlyejë kostot e pronësisë, ndërtimin, operimin dhe mirëmbajtjen e linjave, kablllove, nënstacioneve

të transformatorëve dhe ndërtesave që lidhen me to.

b) Tarifa për operatorin e sistemit të shpërndarjes duhet të reflektojë koston aktuale të shërbimit për çdo grup konsumatorësh sipas niveleve të tensionit.

c) Tarifa e shpërndarjes duhet të përcaktohet në mënyrë të tillë që të mos lejojë ndërsuvencionimin ndërmjet grupeve të klientëve.

d) Klientëve fundorë do t'u shpërndahen kostot e humbjeve të energjisë elektrike në varësi të nivelit të tensionit ku ata furnizohen. Energjia elektrike e përdorur nga klientët që nuk maten te pika e tyre tregtare e livrimit të shërbimit do të rregullohet në mënyrë që të mbulohen humbjet e energjisë nga pika tregtare e livrimit te pika e matjes.

e) Kostoja e blerjes së energjisë së nevojshme për mbulimin e humbjeve në rrjetin e shpërndarjes (sipas objektivit të përcaktuar nga ERE sipas kësaj metodologjie) përfshihet në tarifën e shërbimit të shpërndarjes së energjisë elektrike sipas nivelit të tensionit.

6. Metoda “RPI-X” do të përdoret për t'i dhënë OSSH-së nxitje për reduktimin e kostove të veta gjatë ciklit të vlerësimit të tarifave.

7. Periudha rregullatore; kohëzgjatja e ciklit të shqyrtimit të tarifave të shpërndarjes është tre vjet. Nëse tarifat mesatare tavan të shpërndarjes sipas niveleve të tensionit për ciklin pasues të tarifës së shqyrtuar nuk janë aprovuar ende para përfundimit të periudhës trevjeçare, rregullatori mund të miratojë një vendim për zgjatjen e ciklit të shqyrtimit të tarifave deri në katër vjet.

8. Cikli i shqyrtimit të tarifës së shpërndarjes dhe cikli i shqyrtimit të tarifës së transmetimit duhet të fillojnë në të njëjtën ditë të vitit.

9. Financimi afatgjatë i borxhit përdoret për të financuar shpenzimet e reja kapitale për aq sa është e mundur, por nuk duhet përdorur për të mbuluar kostot e operimit.

10. Tarifat duhet të reflektojnë kostot aktuale të shërbimit për çdo përdorues të sistemit të shpërndarjes dhe duhet të japin sinjale për përdorimin eficient të rrjetit të shpërndarjes.

11. Kostot e përfshira në tarifë duhet të jenë transparente për palët e interesuara.

12. Tarifa duhet t'i lejojë OSSH-së mundësinë e një kthimi të arsyeshëm mbi bazën e rregulluar të aseteve.

13. Tarifat duhet të jenë relativisht të qëndrueshme në kohë.

14. Periudha e parë rregullatore sipas kësaj metodologjie fillon në 1 janar 2018.

15. ERE do të miratojë formatet e tabelave për aplikimet për tarifa. OSSH-ja do të përdorë formatet e tabelave të miratuara nga ERE kur përgatit aplikimin për tarifë për një periudhë rregullimi. Formatet e tabelave mund të modifikohen për sa kohë që informacioni është organizuar në mënyrë të ngjashme dhe detajimi i informacionit nuk është më i vogël se ai i tabelave standarde të miratuara. Tabelat do të tregojnë rezultatet e vitit të testimit, rregullimet e bëra për vitin e testimit dhe për vitin bazë, duke përfshirë, por jo vetëm, shpenzimet e kompanisë, shpenzimet kapitale dhe bazën e rregulluar të aseteve për shërbimin e rregulluar.

16. Në përgatitjen e aplikimit për tarifa, OSSH-ja do të përpiqet të paraqesë gjithë kostot me saktësi deri në 100,000 lekë. Rregullatori nuk duhet t'i diskutojë shifrat më të vogla se 100,000 lekë, përveç kur ka një mosmarrëveshje mbi kompensimin ose pagesën për persona të veçantë fizike.

Neni 6

Energjia elektrike dhe bilancet e energjisë elektrike

1. Bilanci i energjisë elektrike të OSSH-së për vitin bazë do të përgatitet nëpërmjet përlogaritjes së shumës totale të energjisë në GWh të livruar në rrjetin e shpërndarjes gjatë vitit bazë. Ky total është i barabartë me energjinë e marrë nga sistemi i transmetimit, burimet prodhuese të lidhura në sistemin e shpërndarjes. Energjia totale e marrë duhet të ndahet në:

a) energji elektrike e livruar te FSHU;

- b) energji elektrike e livruar te klientët fundorë;
- c) humbjet e energjisë elektrike në rrjetin e shpërndarjes;
- d) energji elektrike e konsumuar nga OSSH-ja për nevoja vetjake.

2. Bilanci i pikut koinçidues të fluksit të ngarkesës së OSSH-së do të përlogaritet duke pasqyruar fuqinë totale në MW të marrë nga sistemi i shpërndarjes në orën e pikut. Ky total është i barabartë me fuqinë e marrë nga sistemi i transmetimit plus fuqinë e marrë nga centralet e gjenerimit të lidhur me sistemin e shpërndarjes. Energjia totale e marrë duhet ndarë në:

- a) energjia e livruar te FSHU;
- b) energjia livruar te klientët fundorë;
- c) humbjet në sistemin e shpërndarjes;
- d) energji elektrike e konsumuar nga OSSH-ja për nevoja vetjake.

3. Shoqëria e shpërndarjes do të llogarisë shumën totale të të gjithë ngarkesave jokoinçiduese për grupet e klientëve sipas nivelit të tensionit.

4. Për secilin nga dhjetë vitet e fundit, humbjet e energjisë elektrike në sistemin e shpërndarjes duhen treguar si një përqindje e energjisë së marrë nga sistemi i shpërndarjes.

Neni 7

Kërkesa për të ardhura për vitin bazë

1. Shpenzimet e vitit të testimit për përcaktimin e kostove për vitin bazë do të bazohet në informacionin kontabël në përputhje me sistemin uniform të llogarive të aprovuara nga ERE ose Standardeve Kombëtare të Kontabilitetit. Viti i testimit do të jetë një periudhë historike 12-mujore përfaqësuese e kostove operative të shoqërisë. ERE, gjatë shqyrtimit të aplikimit për tarifë, ka të drejtë të kontraktojë ekspertë të pavarur për të kryer një kontroll të informacionit kontabël të vitit testues të OSSH-së.

2. OSSH-ja mund të propozojë ndryshime të rezultateve të shpenzimeve të vitit të testimit për përcaktimin e tarifave për vitin bazë të periudhës së ardhshme rregullatore. Çdo ndryshim i tillë duhet të jetë i njohur (një artikull i veçantë) dhe i matshëm nga ana sasiore. Fondet e planifikuara për mbulimin e kostove të ngjarjeve të pasigurta apo të paparashikuara, nuk do të miratohen nga ERE.

ERE do të marrë në konsideratë rregullime në vitin e testimit, të tilla si:

- a) ndryshimi i kërkesës;
- b) inflacioni;
- c) ndryshime në çmimin e kontraktuar;
- d) ndryshime në taksa dhe sigurime;
- e) numri i klientëve të shërbyer;
- f) rritje e nivelit të bazës së rregulluar të aseteve;
- g) kostoja e kapitalit;
- h) niveli i shpenzimit të amortizimit;
- i) faktori i eficiencës;
- j) të ardhura të tjera.

3. OSSH-ja duhet të paraqesë argumente për çdo rregullim/korrigjim të parashikuar të rezultateve të vitit të testimit. Rregullimet duhet të specifikohen në tabelat e paraqitura nga OSSH-ja në aplikimin për tarifë, si dhe dëshmi me shkrim duke dhënë prova për arsyet dhe nivelin e çdo korrigjimi/rregullimi.

4. Për aktivitetin e rregulluar sipas metodës *Price Cap*, Operatori i Sistemit të Shpërndarjes do të paraqesë faktorët e rregullimit të vlerësuar/parashikuar, të cilët do të përfshihen në çdo vit të periudhës së rregullimit. Këta faktorë do të përfshijnë:

- a) bazën mesatare vjetore kumulative të aseteve të rregulluara për periudhën rregullatore;
- b) humbjet totale të energjisë;

- c) faktorin vjetor të inflacionit;
 d) faktorin vjetor të përmirësimit të eficiencës.
 5. Kërkesat për të ardhura për vitin bazë do të llogariten si vijon:
 $RR = C + (RAB * WACC)$,

ku:

RR - janë kërkesat vjetore për të ardhura

C - kostoja e lejuar vjetore e operimit për aktivitetin e licencuar

RAB - baza e Rregulluar e Aseteve

WACC - mesatarja e ponderuar e kostos së kapitalit para taksave

$WACC = [ES * ARoE / (1-T)] + (DS * CoD)$

$ES + DS = 1$,

ku:

ES - objektivi për raportin e kapitalit të vet në RAB

T - norma e taksës së korporatës

ARoE - norma e lejuar e kthimit mbi kapitalin e vet pas taksës

DS - objektivi për raportin e borxhit në RAB

CoD - kostoja e borxhit

6. Pagesat në lidhje me qiramarrjen (për shembull, marrja me qira e automjeteve) mund të përfshihen në shpenzimet operative.

7. Kostot operative të Operatorit të Sistemit të Shpërndarjes që përfshihen në kërkesën për të ardhura për shërbimet e licencuara do të specifikohen në mënyrë analitike në aplikimin për tarifë.

8. Operatori i Sistemit të Shpërndarjes do të paraqesë për miratim nga ERE nivelin mesatar të humbjeve të energjisë elektrike për çdo nivel tensioni në rrjetin e shpërndarjes. Kostoja e blerjes së energjisë/kapacitetit për të mbuluar humbjet e energjisë do të jetë një shpenzim operativ i OSSH-së, sipas niveleve të lejuara nga ERE, të cilat do t'i alokohen shërbimit për përdorimin e rrjetit në nivele të ndryshme të tensionit.

9. Kostoja e humbjeve do të vlerësohet me çmimin blerjes së energjisë elektrike, të caktuar sipas pikës 4, të nenit 5 dhe pikës 2, të nenit 11, të VKM-së nr. 244, datë 30.3.2016.

10. Kërkesat për të ardhurat nuk do të përfshijnë pagesat për gjokat dhe penalitetet.

Neni 8

Kthimi mbi bazën e rregulluar të aseteve

1. Baza e rregulluar e aseteve për shërbimin e licencuar përfshin asetet materiale dhe jomateriale minus amortizimin e akumuluar plus një pjesë të kapitalit të punës. RAB-ja llogaritet sipas formulës në vijim:

$RAB = A - CG - D + WC + INV$,

ku:

RAB - baza e rregulluar e aseteve

A - vlera e njohur e aseteve të përdorura dhe të dobishme në fillim të periudhës rregullatore

CG - vlera e aseteve të përfituara nëpërmjet dhurimit ose të ndërtuara me burime financiare të konsumatorëve të energjisë elektrike

D - amortizimi i akumuluar për periudhën e kaluar të aseteve të përdorura për kryerjen e aktivitetit të licencuar. Amortizimi i investimeve të reja gjatë periudhës rregullatore do të jetë i barabartë me mesataren vjetore kumulative të amortizimit të mesvitit.

WC - kërkesa për kapitalin e punës

INV - vlera mesatare nominale kumulative e investimeve, e parashikuar për mesvitin, të miratuar nga ERE, që do të investohen gjatë periudhës së rregullimit.

2. ERE do të aprovojë RAB-në për vitin bazë. Jo të gjitha asetet e kompanisë së shpërndarjes mund të përfshihen në bazën e rregulluar të aseteve për shërbimin e licencuar. Asetet që nuk e mbështesin shërbimin e licencuar do të përjashtohen nga aset i bazë i rregulluar. Shembuj të aseteve të përjashtuara janë asetet e përdorura për aktivitetet e palicencuara, pajisjet/mjetet e argëtimit.

3. Në bazën e rregulluar të aseteve do të përfshihet vlera e investimeve të miratuara nga ERE në përputhje me rregulloren e procedurave të paraqitjes dhe të miratimit të planit të investimeve, të cilat mbështetin shërbimet e Operatorit të Sistemit të Shpërndarjes. OSSH-ja do të paraqesë në ERE një dëshmi të shkruar mbi ndarjen e programit të propozuar të investimeve për secilin vit të periudhës së rregullimit.

4. ERE do të rishikojë investimet e realizuara kundrejt atyre të planifikuara/të miratuara çdo fundviti dhe do të korrigjojë tarifat në rast se OSSH-ja dështon në zbatimin e planit të investimeve.

5. Operatori i Sistemit të Shpërndarjes do të tregojë amortizimin e akumuluar të llogaritur për të gjitha asetet që përfshihen në bazën e rregulluar të aseteve (RAB) gjatë vitit të fundit të periudhës korrente rregullatore dhe propozon një vlerësim të amortizimit për vitin bazë të periudhës së ardhshme rregullatore.

6. Asetet rregullatore apo asetet për përdorim të ardhshëm janë shpenzimet që nuk kryhen në mënyrë periodike, të cilat do të mbulohen nga OSSH-ja gjatë një periudhe kohe të caktuar.

7. ERE do të zbatojë sistemin fiskal për llogaritjen e amortizimit për qëllime të rregullimit, por mund të vendosë të përdorë norma të tjera amortizimi në raste të veçanta. Amortizimi i aseteve mund të bazohet edhe në një studim të amortizimit të aseteve të paraqitura nga Operatori i Sistemit të Shpërndarjes, i cili do të tregojë jetëgjatësinë e aseteve sipas kategorisë bazuar në një studim teknik.

8. Operatori i Sistemit të Shpërndarjes duhet të paraqesë propozime për amortizimin e aseteve jomateriale dhe aseteve të mbajtura për përdorim të ardhshëm/rregullatore.

9. Vlera e lejuar e kapitalit të punës në bazën e rregulluar të aseteve duhet të bazohet në një studim të fondeve që kërkohen për të mbajtur një nivel të përshtatshëm të materialeve, furnizimeve dhe parave të nevojshme rezervë, për të përmbushur detyrimet korrente dhe për të mbajtur llogaritë minimale. Çdo studim i tillë do të përfshihet në aplikimin për çmim të paraqitur nga Operatori i Sistemit të Shpërndarjes. Në mungesë të studimit, Operatori i Sistemit të Shpërndarjes mund të paraqesë një vlerësim të masës së lejuar të kapitalit të punës nëpërmjet një evidence me shkrim, duke justifikuar këtë vlerësim. Në mungesë të paraqitjes së studimit, kapitali i punës nuk do të njihet më shumë se 1/12 e shpenzimeve operative.

10. Norma e fitimit për Operatorin e Sistemit të Shpërndarjes nuk duhet të reflektojë ndonjë aset të përftuar nëpërmjet dhurimit.

11. Për llogaritjen e normës së lejuar të kthimit mbi kapitalit e vet do të përdoret *Capital Asset Pricing Model (CAPM)* ose metodologji të tjera, ku të merren në konsideratë një numër faktorësh, duke përfshirë: 1. krahasime me shoqëri të tjera që kanë risk të njëjtë; 2. tërheqjen e kapitalit; 3. kushtet aktuale financiare dhe ekonomike; 4. koston e kapitalit; 5. riskun e biznesit; 6. politikën financiare dhe strukturën e kapitalit të kompanisë; 7. kompetencën e menaxhimit; dhe 8. historikun financiar të shoqërisë.

12. Për llogaritjen e koston së borxhit në modelin e llogaritjes së WACC-së do të bazohet në normat e interesit për borxhin e papaguar të Operatorit të Sistemit të Shpërndarjes. Normat e interesit të përdorura për përcaktimin e kërkesës për të ardhura mund të jenë ose të mos jenë të njëjta me normat aktuale të interesit të borxhit. Operatori i Sistemit të Shpërndarjes duhet të tregojë që normat e interesit për borxhin janë në përputhje me normat tregtare të interesit për borxhin të pranuar nga kompanitë e tjera me risk të ngjashëm krediti. Çdo borxh i përfshirë në llogaritjen e normës mesatare të interesit të borxhit, që ka një normë interesi më të lartë se niveli aktual i tregut do të rregullohet në zbritje deri në nivelin e tregut.

Neni 9

Shërbimet dhe grupet e klientëve

1. Operatori i Sistemit të Shpërndarjes do të sigurojë shërbimin e përdorimit të rrjetit, matja dhe leximi i matësve, shkëputja dhe rilidhja e matësve, kompensimin e fuqisë reaktive dhe shërbimet për lidhjet e reja.

1.1 Përdorimi i rrjetit. OSSH-ja do të sigurojë akses në rrjet për klientët në rrjetin e shpërndarjes. OSSH-ja do të vendosë për këta konsumatorë një pagesë kapaciteti dhe një pagesë energjie. Pagesa e energjisë për klientët e OSSH-së do të përfshijë humbjet e energjisë në rrjetin e shpërndarjes, ndërsa pagesa për kapacitet do të alokohet sipas profileve të standardizuara të ngarkesës për çdo grup konsumatori.

1.2 Matja dhe leximi i matësve. OSSH-ja do të operojë dhe do të mirëmbajë të gjitha pajisjet e matjes dhe do të lexojë matësit, siç kërkohet për klientët e shitjes me pakicë të lidhur në sistemin e shpërndarjes.

1.3 Shërbimi i shkëputjes dhe i rilidhjes së matësve. OSSH-ja, me kërkesë të FSHU-së ose furnizuesve të tjerë apo me vullnetin e saj, shkëput një klient për mospagim ose për shkelje të tjera në përputhje me kushtet e furnizimit. Rilidhja, gjithashtu do të bëhet siç përcaktohet në rregullat e shërbimit të klientit.

1.4 Kompensimi i energjisë reaktive. OSSH-ja do të ngarkojë të gjithë klientët mbi 50 kVA për kompensimin e energjisë reaktive. Llogaritja e pagesave gjatë një muaji, nëse ka, jepen në seksionin 11 në vijim.

1.5 Lidhjet e reja. Pagesa e çdo lidhjeje të re do të përcaktohet për klientët e shitjes me pakicë në përputhje me rregulloren e lidhjeve të reja të miratuar nga ERE.

2. Klientët fundorë, të cilët nuk furnizohen nga FSHU-ja do të faturohen individualisht nga Operatori i Sistemit të Shpërndarjes.

3. Klientët fundorë të cilët përdorin rrjetin e shpërndarjes do të ndahen në grupe klientësh bazuar në nivelin e tensionit të lidhjes. Disa nëngrupe klientësh mund të krijohen brenda çdo niveli tensioni.

Neni 10

Alokimi i kostove në pagesa të përdorimit të rrjetit që lidhen me energjinë dhe kapacitetin

1. Çdo klient duhet të paguajë një pagesë energjie, në lekë/kwh, bazuar në numrin e kwh të livruar nga sistemi i shpërndarjes te klienti gjatë atij muaji.

2. Klientët të pajisur me matësin e përshtatshëm do të paguajnë gjithashtu një pagesë kapaciteti për shpërndarjen, nëse është e përshtatshme, në lekë/kw/muaj, bazuar në vlerën më të lartë të ngarkesës pik jokoinçidues të klientit gjatë periudhës 12-mujore që mbaron me muajin e faturimit ose në kapacitetin kontraktual të garantuar. Për çdo tejkalim të vlerës së kërkesës pik jokoinçidues mbi kapacitetin e garantuar në kontratë, mund të aplikohet një gjobë.

3. Në një aplikim për tarifë, Operatori i Sistemit të Shpërndarjes duhet të parashikojë për çdo grup klientësh tarifarë dhe jotariforë (sipas nivelit të tensionit 35/20/10/6/0.4 kV, në tension të mesëm dhe tension të ulët), informacionin në vijim:

a) Një vlerësim të kapacitetit total të livruar në kw të kërkuar për sigurimin e një furnizimi të qëndrueshëm me energji në çdo grup klientësh.

b) Energjinë totale në kwh që do të tregohet në faturat e klientëve fundorë në çdo muaj të vitit bazë dhe shumën e tyre totale të faturimit.

c) Një parashikim i humbjeve në sistemin e shpërndarjes që u ngarkohen klientëve fundorë në çdo nivel tensioni (kostoja e humbjeve do të përfshihet në pagesat për energji (koston variabël) për secilin grup të klientëve).

4. Kostoja fikse e të ardhurave të kërkuara alokohet për çdo grup të klientëve fundorë në vitin bazë.

Tarifa e kapacitetit në lekë për kw për muaj është:

$$P_{\text{kapacitet}} = \text{kostoja fikse e alokuar}/L,$$

ku:

L - kapaciteti total i livruar, kw

5. Kostot që lidhen me energjinë në të ardhurat e kërkuara alokohen për çdo grup të klientëve fundorë (në tension të mesëm dhe tension të ulët).

Çmimi i energjisë, në lekë për kwh është:

$$P_{\text{energji}} = \text{kostoja variabël e alokuar}/E$$

E - energjia totale në kwh që do të tregohet në faturat e klientëve fundorë gjatë vitit bazë

6. Kostoja variabël e alokuar për klientët do të përfshijë koston për sigurimin e humbjeve të energjisë, të ndara sipas niveleve të tensionit.

7. Për klientët, matësi i të cilëve mat vetëm konsumin energjisë elektrike aktive në kwh, çmimi për kwh llogaritet në mënyrë që të mbulojë kostot që lidhen me kapacitetin dhe kostot që lidhen me energjinë:

$$P_{\text{mesatare}} = \text{kostoja fikse e alokuar} + \text{kostoja e variabël e alokuar}/E,$$

ku:

E - energjia totale në kwh që do të tregohet në faturat përkatëse e klientëve fundorë gjatë vitit bazë

8. Operatori i Sistemit të Shpërndarjes mund të paraqesë në ERE një aplikim për çmime të energjisë pik/jopik në sistemin e tarifave të përdorimit të rrjetit. Në këtë aplikim do të ketë dy vlera të energjisë: i) një që i korrespondon periudhave pik (kur humbjet e rrjetit janë më të larta dhe vlera e energjisë është më e lartë; dhe ii) një që i korrespondon periudhave jopik (kur humbjet e rrjetit janë më të ulëta dhe vlera e energjisë është më e ulët. Në aspektet e tjera metodologjia e tarifave do të jetë njëjloj. Operatori i Sistemit të Shpërndarjes duhet të shpjegojë në aplikimin e tij për tarifa-kostot dhe përfitimet nga zbatimi i strukturës së tarifave pik dhe jopik për përdorimin e rrjetit të shpërndarjes. Metoda pik/jopik kërkon matës më të shtrenjtë që mund të justifikohen vetëm me diferencat e çmimeve pik/jopik për energjinë e gjeneruar dhe të importuar dhe në lidhje me çmimet pik dhe jopik të aplikuara nga FSHU-ja, mund të justifikohet blerja e matësve të kërkuar.

Neni 11

Shërbimet që lidhen me matjen

1. OSSH-ja do t'u ofrojë shërbime të matjes FSHU-së dhe furnizuesve të tjerë.

2. OSSH-ja do të ngarkojë furnizuesit me një pagesë për shërbimin e matjes dhe leximin e matësve për çdo klient që furnizohet me energji nga furnizuesit. Të gjitha kostot që lidhen me instalimin, operimin, mirëmbajtjen, kalibrimin dhe leximin e matësve të shitjes me pakicë dhe shumicë do të përfshihen në kërkesat për të ardhura të alokuara për këtë shërbim, të ndara sipas niveleve të tensionit. Çmimi do të përcaktohet nga pjesëtimi i kërkesës totale për të ardhura për nivelin e veçantë të tensionit me numrin e klientëve të lidhur në atë nivel tensioni.

3. OSSH-ja ngarkon pagesa për ndërprerjen dhe rilidhjen e matësve. Kërkesat për të ardhura për këto shërbime duhet të përfaqësojnë koston mesatare vjetore për sigurimin e këtij shërbimi. Ka një çmim në kohën e rilidhjes që do të përfshijë koston e ndërprerjes së lidhjes, e cila duhet të parapaguhet përpara se të bëhet rilidhja. Të ardhurat e kërkuara të alokuara për ndërprerjen e lidhjes dhe rilidhjen, duhet të përfshijnë shpenzimet që lidhen me punën, transportin, si dhe shpenzime të tjera administrative që lidhen me kryerjen e këtij shërbimi.

Neni 12

Përcaktimi i tarifës mesatare tavan të shërbimit të shpërndarjes

1. Për vitin bazë, taveri i tarifës mesatare të shpërndarjes është i barabartë me tarifën mesatare të

shpërndarjes të llogaritur në përputhje me kostot e vitit bazë.

2. Për vitin e dytë të ciklit të rishikimit të tarifës së shpërndarjes (viti 2), çdo komponent i tarifës së përdorimit të rrjetit të shpërndarjes për vitin bazë shumëzohet me faktorin vjetor të rregullim/i korigjimit:

$$A = (1 + RPI - X),$$

ku:

A - faktori vjetor i rregullim/i korigjimit

RPI - norma e parashikuar e inflacionit të çmimit të konsumatorit për vitin 2, sipas Bankës së Shqipërisë ose publikimeve të INSTAT-it

X - faktori i përmirësimit të eficiencës i vendosur nga ERE

3. ERE do t'i shtojë kësaj formule një faktor Q të përmirësimit të performancës, të bazuar në cilësinë e furnizimit të klientëve fundorë. Këta faktorë të përmirësimit të performancës duhen përcaktuar shumë qartë dhe thjeshtë dhe Operatori i Sistemit të Shpërndarjes duhet të sigurojë ERE-n që është e aftë të sigurojë të dhënat për cilësinë e furnizimit që nevojiten për të matur me saktësi përmirësimin e performancës.

4. Faktori X do të përfshijë të paktën katër kategori të shpenzimeve: puna direkte dhe indirekte, produktiviteti i punës, prokurimi dhe teknologjia. Teknologjia do të përfshijë implementimin e sistemeve të menaxhimit dhe pakësimin e humbjeve teknike.

5. Për çdo vit pasues të periudhës rregullatore, tarifat e shpërndarjes për vitet e mëparshme do të shumëzohen me një faktor vjetor të rregullimit ashtu si u veprua në vitin e dytë.

Neni 13

Pagesa për energjinë reaktive

1. Kompensimi i energjisë reaktive normalisht është një shërbim ndihmës i siguruar nga gjeneruesit për OST-në dhe, si rrjedhim pagesat për energjinë reaktive janë pjesë e tarifës së Operatorit të Sistemit të Transmetimit. Nëse Operatori i Sistemit të Shpërndarjes dështon vazhdimisht të përmbushë standardet e tensionit të vendosura në interkoneksionit midis rrjetit të transmetimit dhe të shpërndarjes, OST-ja mund t'i ngarkojë Operatorit të Sistemit të Shpërndarjes penalitete për energjinë reaktive. Operatori i Sistemit të Shpërndarjes mund të instalojë kapacitete të energjisë reaktive ose reaktorë, sipas nevojës në vend që t'i paguajë penalitete kompanisë së transmetimit.

2. Gjithashtu, Operatori i Sistemit të Shpërndarjes ka të drejtë t'i kërkojë një klienti të rrjetit të shpërndarjes të mbajë një faktor fuqie të caktuar në pikën e lidhjes me rrjetin e shpërndarjes.

3. Klientët me kapacitet prej 50 kVA e lart paguajnë një shumë mbi vlerën e energjisë elektrike aktive në varësi të energjisë reaktive të përdorur dhe të çliruar me faktor mesatar mujor të kapacitetit më të vogël se 0.9 gjatë ditës dhe zonës së pikut ditor.

4. Sasia e energjisë reaktive e përdorur, për të cilën paguhet një shumë sipas pikës 3 të këtij neni, është diferenca pozitive midis sasisë së energjisë reaktive të përdorur dhe produktit të sasisë së energjisë elektrike aktive të përdorur me një koeficient korrespondues të faktorit mesatar mujor të fuqisë, sipas formulës:

$$Er_{alwn} = Er_{used} - (Ea_{used} \times (1 - F)),$$

ku:

Er_{alwn} - është sasia e energjisë elektrike reaktive në kV arh që paguhet

Er_{used} - është sasia e energjisë reaktive të konsumuar nga klienti gjatë periudhave të ditës

Ea_{used} - është sasia e energjisë aktive të përdorur nga klienti sipas zonave të ditës, e përcaktuar nëpërmjet leximeve të pajisjeve për matje komerciale të energjisë elektrike aktive, kwh

F = 0.9 për konsumin e energjisë reaktive pa pagesë midis vlerave 1 dhe 0.9 të faktorit të fuqisë

5. Klientët sipas pikës 3, të nenit 13, paguajnë një shumë për sasinë e energjisë elektrike reaktive

(Er alwn) të përcaktuar sipas pikës 4, të nenit 13, me një çmim për 1 kV arh, të barabartë me [] për qind të çmimit të rregulluar të furnizimit publik për kwh energji elektrike aktive për zonën përkatëse të ditës dhe nivelin përkatës të tensionit.

6. Klientët, sipas pikës 3, të nenit 13, paguajnë një shumë për sasinë e energjisë reaktive të çliruar gjatë orëve të pikut, të përcaktuar sipas leximeve të pajisjeve për matje komerciale, me një çmim për 1 kV arh, të barabartë me çmimin e rregulluar për klientët e furnizuar nga FSHU-ja për 1 kwh energji elektrike aktive në pik për nivelin përkatës të tensionit.

7. Kurdo që klientët sipas pikës 3, të nenit 13, prodhojnë energji elektrike dhe nxehtësi me cikël të kombinuar gjenerimi, ata nuk i paguajnë Operatorit të Sistemit të Shpërndarjes një shumë mbi energjinë e çliruar reaktive të prodhuar nëpërmjet ciklit të kombinuar të gjenerimit.

Neni 14

Afatet

Bazuar në këtë metodologji, Operatori i Sistemit të Shpërndarjes do të dorëzojë në ERE një kërkesë për aprovimin e tarifave të reja, në përputhje me “Rregulloren për organizimin, funksionimin dhe procedurat e ERE-s”, miratuar me vendimin nr. 96, datë 17.6.2016.

Neni 15

Dispozita përfundimtare

“Metodologjia e llogaritjes së tarifave të operatorit të sistemit të shpërndarjes” u miratua nga bordi i ERE-s, me vendimin nr. 182, datë 10.11.2017.

Metodologjia e miratuar me vendimin nr. 79, datë 26.6.2008, shfuqizohet.